

УДК 371.315:811.111'255

Кукса Б. В.,

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Національний університет харчових технологій,
super.blondyful@gmail.com

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

У статті проаналізовано сучасні дослідження проблеми навчання міжкультурного ділового спілкування майбутніх фахівців у галузі туризму. Готовність до успішної, продуктивної та ефективної діяльності майбутніх фахівців галузі туризму передбачає високий рівень сформованості міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечує ефективне здійснення ділової комунікації з іноземними партнерами і споживачами туристичних послуг. Іноземна мова для сфери туризму – це один з інструментів, який допомагає не лише діяти, переконувати, приймати рішення, але й створювати сприятливу ділову атмосферу, розуміти культуру представника іншої країни та менталітет його народу. Одним із важливих завдань сьогодення є підготовка конкурентоспроможного фахівця в галузі туризму, здатного вільно спілкуватися іноземною мовою та гідно виконувати професійні обов'язки – брати участь у семінарах, ярмарках, виставках; вести ділові переговори під час закордонної подорожі, укладати та аналізувати контракти та комерційну документацію, вести ділове листування та обмінюватися інформацією телефоном, факсом та за допомогою засобів синхронної й асинхронної Інтернет-комунікації, писати резюме, автобіографії, рекомендації, заповнювати анкети, що передбачає безпосереднє чи опосередковане спілкування представників різних культур у діловій сфері. В статті здійснено аналіз сучасних досліджень проблеми іншомовної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму як теоретичної бази для розробки авторської концепції їх навчання міжкультурного англомовного ділового спілкування. Результати аналізу свідчать про недостатню дослідженість означеної проблеми в методиці навчання іноземних мов, а отже її беззаперечну актуальність. Наукові доробки авторів й одержані результати є засадничими для розробки теоретичних передумов і концепції навчання англомовного ділового міжкультурного спілкування майбутніх фахівців сфери туризму.

Ключові слова: англійська мова; міжкультурне ділове спілкування; міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність; майбутній фахівець галузі туризму.

Кукса Б. В.,

кандидат педагогических наук,
старший преподаватель кафедры иностранных языков
профессионального направления,
Национальный университет пищевых технологий,
super.blondyful@gmail.com

СОВРЕМЕННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОГО ДЕЛОВОГО ОБЩЕНИЯ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА

В статье проанализированы современные исследования обучения межкультурного делового общения будущих специалистов в области туризма. Готовность к успешной, продуктивной и эффективной деятельности будущих специалистов отрасли туризма предполагает высокий уровень сформированности межкультурной иноязычной коммуникативной компетентности, обеспечивает эффективное осуществление межкультурной деловой коммуникации с иностранными партнерами и потребителями туристических услуг. Иностранный язык для сферы туризма – это один из инструментов, который помогает не только действовать, убеждать, принимать решения, но и создавать благоприятную деловую атмосферу, понимать культуру представителя другой страны и менталитет его народа. Одной из важных задач сегодня является подготовка конкурентоспособного специалиста в области туризма, способного свободно общаться на иностранном языке и достойно выполнять профессиональные требования – участвовать в семинарах, ярмарках, выставках, вести деловые переговоры во время заграничного путешествия, заключать и анализировать контракты и коммерческую документацию, вести деловую переписку и обмениваться информацией по телефону, факсу и с помощью средств синхронной и асинхронной Интернет-коммуникации, писать резюме, автобиографии, рекомендации, заполнять анкеты, предполагает непосредственное или опосредованное общение представителей разных культур в деловой сфере. В статье проанализированы современные исследования проблемы иноязычной подготовки будущих специалистов отрасли туризма как теоретической базы для разработки авторской концепции их обучения межкультурному англоязычному деловому общению. Результаты анализа свидетельствуют о недостаточной исследованности этой проблемы в методике обучения иностранным языкам, а следовательно ее безоговорочную актуальность. Научные труды авторов и полученные результаты являются основополагающими для разработки теоретических предпосылок и концепции обучения англо-

язычного делового межкультурного общения будущих специалистов сферы туризма.

Ключевые слова: английский язык; межкультурное деловое общение; межкультурная иноязычная коммуникативная компетентность; будущие специалисты сферы туризма.

Kuksa, Bogdana,

PhD in Pedagogical Sciences,
Senior Teacher of the Department of Foreign Languages
for Occupational Purposes,
National University of Food Technologies (Kyiv),
super.blondyful@gmail.com

CONTEMPORARY INVESTIGATIONS IN TEACHING CROSS-CULTURAL BUSINESS COMMUNICATION TO PRE-SERVICE TOURISM SPECIALISTS

The article analyses contemporary researches of teaching cross-cultural business communication to pre-service future tourism specialists. The readiness of prospective tourism specialists to provide efficient job activities presupposes their cross-cultural communicative competence development which implies their foreign language ability to communicate successfully with business partners and consumers of tourist services. Foreign languages for tourism purposes help not only to operate, persuade, make decisions, but also to create a favourable business atmosphere, understand other cultures and mentality of people. Nowadays, one of the important tasks is to get pre-service tourism specialists ready to communicate in foreign languages successfully and meet professional requirements. Prospective tourism specialists should be able to take part in seminars, fairs, exhibitions, business negotiations, conclude and contracts, issue professional documents, carry on business correspondence, speak over the telephone, socialise on the Internet, write summaries and CVs which involves direct and indirect cross-cultural business communication. The purpose of this paper is to review current problems of teaching foreign languages to pre-service tourism specialists for theoretical substantiating of the author's conception of teaching English language cross-cultural business communication skills to students majoring in tourism. The analysis results showed timely character of this issue. The previous research experience and the author's own study may become fundamentals for theoretical grounding the conception for building English language cross-cultural business communication skills of pre-service tourism specialists.

Key words: the English language; cross-cultural business communication; cross-cultural language communicative competence; pre-service tourism specialists.

Постановка проблеми. Готовність до успішної, продуктивної й ефективної діяльності майбутніх фахівців галузі туризму передбачає високий рівень сформованості міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечує ефективно здійснення міжкультурної ділової комунікації з іноземними партнерами і спожива-

чами туристичних послуг. Іноземна мова для сфери туризму – це один з інструментів, який допомагає не лише діяти, переконувати, приймати рішення, але й створювати сприятливу ділову атмосферу, розуміти культуру представника іншої країни та менталітет його народу. Одним із важливих завдань сьогодення є підготовка конкурентоспроможного фахівця в галузі туризму, здатного вільно спілкуватися іноземною мовою та гідно виконувати професійні вимоги – брати участь у семінарах, ярмарках, виставках, вести ділові переговори під час закордонної подорожі, укладати та аналізувати контракти та комерційну документацію, вести ділове листування та обмінюватися інформацією телефоном, факсом та за допомогою засобів синхронної й асинхронної Інтернет-комунікації, писати резюме, автобіографії, рекомендації, заповнювати анкети тощо, що передбачає безпосереднє чи опосередковане спілкування представників різних культур у діловій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми особливостей формування міжкультурної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників у наукових розвідках з методики навчання іноземних мов займалися такі вчені: Ю. В. Слезко, Л. В. Гусева, Л. Є. Шевніна, А. Ю. Чуфарлічева, М. М. Митник, О. Ю. Гальченко, О. Б. Бігич, О. Б. Тарнопольський. З метою інтенсифікації навчального процесу з формування міжкультурної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників використовувалися різні технології навчання, про що йдеться у працях Є. В. Маркарян, Є. М. Шульгіної, А. А. Сівухіна, М. О. Вчорашньої. Питання формування професійної компетентності стало науковим доробком низки вчених: В. М. Касаткіної, А. А. Агапової, К. К. Плотнікової, І. Н. Циборєвої, А. О. Келеман, М. П. Козирєвої, О. В. Кавинського, Є. О. Житнікової, Я. В. Ведомської, І. В. Кухти, Н. Є. Козирєвої, Н. І. Лютової, М. В. Черезової, А. В. Казьмерчука та ін. Проблему формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі туризму описано у роботах Н. М. Ізорії, Є. А. Алілуйко, Л. П. Кістанової, О. Ю. Сабаніної, Н. О. Лук'янової, М. А. Жернової. Актуальні проблеми навчання міжкультурного ділового спілкування майбутніх фахівців у галузі туризму перебувають у колі наукових інтересів С. О. Міхєєвої,

Є. В. Шпак. Формуванням лінгвокультурологічної компетенції майбутніх фахівців галузі туризму займалися О. А. Гаріфова, О. Ю. Маркова. Питання формування соціолінгвістичної компетенції висвітлено у роботі С. Л. Пучкової.

Метою цієї статті є аналіз сучасних досліджень проблеми іншомовної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму як теоретичної бази для розробки авторської концепції їх навчання міжкультурного англомовного ділового спілкування.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні туристична індустрія є галуззю обслуговування, ключовим фактором розвитку суспільства, яка вимагає певного інформаційного контакту між людьми різних культур, надання міжособистісних відносин, тому майбутні фахівці сфери туризму мають володіти іноземною мовою на рівні достатньому для здійснення професійних обов'язків.

Ділова сфера спілкування, зауважує Н. В. Майер, є однією із основних сфер людської діяльності, де кожен із учасників прагне задовольнити, перш за все, свої професійні потреби та вирішити професійні завдання [4, с. 19] та реалізується у формі ділового усного й писемного мовлення. Ділове писемне спілкування є однією з найуживаніших форм взаємодії між суб'єктами ділової сфери, яке спрямоване на обмін інформацією у формі документу з метою задоволення професійних комунікативних потреб комунікантів [4, с. 19], зокрема фахівців у сфері туризму, які взаємодіють як з бізнес-партнерами, так і з клієнтами. Ділове усне спілкування, яке реалізується в монологічній і діалогічній формі, забезпечує досягнення комунікативних цілей під час ділових переговорів, зустрічей, інтерв'ю тощо. У зв'язку з цим виникає необхідність теоретичного обґрунтування практичної розробки ефективних методик навчання студентів ділового усного й писемного спілкування, на яку науковці спрямовують свої розвідки.

Спершу розглянемо наукові роботи з методики навчання іноземних мов, автори яких вирішували проблему формування міжкультурної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників. Особливості навчання іншомовного професійно орієнтованого усного дискурсу сфери туризму висвітлено у роботі Ю. В. Слезко [7]. На думку автора, професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі туризму повинна включати формування стратегій оволодіння автентичним туристичним дискурсом, що дозволить випускникам бути інтегрова-

ними в міжкультурний професійний простір. Навчання іншомовного професійно орієнтованого усного дискурсу сфери туризму передбачає оволодіння студентами стратегіями передачі інформації з різних видів текстів: інформативних вербальних, іконічних і креолізованих. Дослідниця вважає, що технологія навчання, розроблена на основі модульного підходу, забезпечує ефективність формування стратегій оволодіння туристичним дискурсом іноземною мовою та якісно вищий рівень міжкультурного спілкування зі споживачами туристичних послуг. Ю. В. Слезко запропоновано авторське визначення поняття «стратегія оволодіння іншомовним туристичним дискурсом», яка є вагомою для майбутньої професійної діяльності менеджера туризму. Важливого значення для подальших наукових розвідок, як ми вважаємо, набувають охарактеризовані автором стратегії оволодіння іншомовним туристичним дискурсом та виокремлені три типи (модифікації іншомовного професійного дискурсу, метакогнітивні і риторичні), укладена номенклатура вмінь, що входять до складу цих стратегій, обґрунтована методична система навчання з формування в студентів стратегій оволодіння автентичним усним туристичним дискурсом.

Л. В. Гусевою уточнено зміст навчання іноземної мови за напрямком підготовки «Туризм», виокремлено сфери комунікативної діяльності, укладено тематичний комплекс професійно-орієнтованих ситуацій, уточнено професійно-значимі знання, уміння та навички, визначено структуру комплексу професійно-орієнтованих ситуацій іншомовного спілкування, описано комплекс ситуацій на основі технології розвитку критичного мислення, запропоновано шляхи реалізації інноваційних технологій навчання іноземної мови за напрямком підготовки «Туризм» (технологія співробітництва, технологія вирішення культурних конфліктів, рефлексивні технології, проектні методи, технології використання культурних кодів) [3].

О. Б. Тарнопольський розглядає базові теоретичні положення, на основі яких можливо розробити ефективний підручник з англійської мови для майбутніх менеджерів туризму, зокрема конкретизує цілі навчання, навички та вміння, які повинні бути сформованими та розвинутими в студентів, пропонує відповідну методику навчання. Висунуті положення щодо цілей, змісту та методики навчання інтерпретуються як проле-

гомени підготовки самого підручника [8], що може слугувати теоретичним підґрунтям для розроблення засобів навчання міжкультурного англomовного ділового спілкування майбутніх фахівців сфери туризму.

Методику формування жанрової компетентності в англійському діловому писемному мовленні майбутніх менеджерів туризму запропоновано Л. Є. Шевніною. Дослідницею визначено склад жанрової компетентності підмови «Туризм» (лінгвістична компетенція, предметна компетенція, прагматична / стратегічна компетенція). На її думку, жанровий підхід надає можливість інтенсифікувати та розвивати мовленнєві вміння в діловому писемному мовленні майбутніх менеджерів туризму і будувати мовленнєву поведінку залежно від специфіки мовленнєвої ситуації завдяки використанню жанрових фреймів. На основі концепції жанрових фреймів розроблено типологію жанрів підмови «Туризм» та класифіковано їх на основі соціально-комунікативні ситуації за вісьмома гіпержанрами (робота з клієнтами, ділове листування, довідкова інформація, торгово-комерційна документація, адміністративно-розпорядницька документація, публічні виступи, працевлаштування, реклама), що містять у своєму складі декілька жанрів та жанроїдів, які поєднують елементи різних жанрів. Автором дослідження розроблено комплекс когнітивно-комунікативних вправ для формування жанрової компетентності в діловому писемному мовленні на основі концепції жанрових фреймів [10].

Розробці методики навчання створення англomовних туристичних проєктів з використанням системи комп'ютерних вправ як складової електронного посібника, визначенню змісту, складових та послідовності створення туристичного проєкту на основі реферування англomовних текстів з використанням логіко-семантичного аналізу в поєднанні з аспектним аналізом присвячено дослідження А. Ю. Чуфарлічевої. Запропонована дослідницею модель навчання майбутніх менеджерів туризму створення англomовних туристичних проєктів базується на циклічно-тематичному принципі та передбачає цикл занять з такими етапами: 1) плануючий, 2) орієнтуючий, 3) реалізуючий та 4) контролюючий. Чотири етапи співвідносяться з трьома основними етапами створення проєкту та одним додатковим (вступним). Модель навчання, створена на основі інтегративного способу, відображає від-

крити та приховану стратегію керування проєктом з боку викладача, що передбачає ефективну методику створення англomовних туристичних проєктів майбутніми менеджерами туризму [9]. З огляду на постійно зростаючу інформатизацію освіти особливої уваги в контексті формування у майбутніх фахівців сфери туризму вмінь ділового писемного спілкування заслуговують сформульовані дослідницею вимоги до комп'ютерних вправ для навчання створення туристичного проєкту, а саме: створення комунікативного навчального середовища, мультимедійний характер, орієнтований на активізацію інтелектуальних і емоційних складових студента, забезпечення зворотного зв'язку завдяки аналізу повідомлень; культурологічна спрямованість та можливість самостійно обирати тематику комунікації, стимулювання всіх видів мовленнєвої діяльності, оптимальний розподіл функцій управління навчальною діяльністю між студентом і комп'ютером.

М. М. Митник обґрунтовано та розроблено методику навчання менеджерів туризму на основі змістового підходу, яка спрямована на формування спеціальних управлінських компетентностей в галузі туризму, а саме: розроблено систему вправ для навчання англо- та франкомовного презентаційного мовлення майбутніх фахівців туристичної сфери, укладено методичні рекомендації щодо їх застосування, визначено критерії та показники оцінювання рівня сформованості мовленнєвих умінь студентів [6].

Методику навчання майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованого письма англійською мовою в коледжах запропоновано О. Ю. Гальченко. Дослідницею висвітлено психолого-педагогічні та методичні передумови її реалізації, лінгвістичні особливості англomовного туристичного дискурсу, визначено жанри професійно орієнтованого письма англійською мовою фахівців у галузі туризму, створено відповідну модель навчання. Автором укладено словник мовних формул і фахових скорочень і аббревіатур, прийнятих у міжнародному туристичному бізнесі [4].

Інтенсифікації іншомовної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму сприяє використання сучасних засобів і технологій навчання, до яких звертаються науковці різних галузей. Так, Є. В. Маркарян обґрунтувала лінгводидактичну доцільність використання професійно-орієнтованих мовленнєвих засобів у навчальному процесі, представила їх в авторському навчальному

посібнику для майбутніх фахівців сфери туризму, які вивчають французьку мову як другу іноземну мову [5], а Є. М. Шульгіна запропонувала методику формування англомовної комунікативної компетентності з використанням веб-квест технології. Авторка розробила і науково обґрунтувала інноваційні методи роботи, уточнила номенклатуру мовленнєвих умінь у різних видах мовленнєвої діяльності, які розвиваються із застосуванням веб-квест технології, алгоритм її застосування, а також модель формування іншомовної комунікативної компетентності студентів з використанням авторської методики [11]. О. Б. Бігич описано змістове наповнення кейсів, охарактеризовано підготовчий етап самостійного опрацювання майбутніми менеджерами сфери туризму навчально-пізнавальних матеріалів кейсів [1].

Результати дослідження. Викладене вище дає підстави констатувати, що незначну кількість дисертаційних досліджень з проблеми формування міжкультурної компетентності фахівців сфери туризму здійснено за спеціальністю 13.00.02 «Теорія і методика професійної освіти», що засвідчує недостатню дослідженість означеної проблеми в галузі методики навчання іноземних мов, а отже її беззаперечну актуальність. Наукові доробки попередників дозволяють нам максимально урахувати одержані результати для розробки теоретичних передумов і концепції навчання міжкультурного англомовного ділового спілкування майбутніх фахівців сфери туризму. Зокрема, науковому аналізу повинні підлягати структурні компоненти та зміст міжкультурної компетентності, підходи щодо її формування, принципи, що лежать в основі формування цієї компетентності, психолого-педагогічні умови її ефективного формування, основні показники та рівні її сформованості. Також важливими для нашого дослідження є визначені дослідниками види текстів та мовні засоби реалізації туристичного дискурсу майбутніми фахівцями сфери туризму.

Перспективи подальших розвідок. Подальші наукові розвідки передбачають розробку теоретичних передумов і концепції навчання міжкультурного англомовного ділового спілкування майбутніх фахівців сфери туризму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б. Електронний кейс як засіб формування у майбутніх менеджерів туризму міжкультурної компетентності / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2017. – № 1. – С. 17-22.

2. Гальченко О. Ю. Навчання майбутніх менеджерів туризму професійно-орієнтованого англомовного письма в коледжах : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія та методика навчання: германські мови» / О. Ю. Гальченко. – К., 2016. – 22 с.
3. Гусева Л. В. Профессионально ориентированные ситуации иноязычного общения как средство развития межкультурной компетенции бакалавров : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Л. В. Гусева. – Нижний Новгород, 2015. – 189 с.
4. Майер Н. В. Методика самостійного оволодіння франкомовним діловим писемним спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням дистанційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Наталія Василівна Майер. – К., 2011. – 286 с.
5. Маркарян Е. В. Обучение профессионально-ориентированному межкультурному общению студентов – будущих специалистов по сервису и туризму : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (иностранные языки; уровень профессионального образования)» / Е. В. Маркарян. – Пятигорск, 2004. – 32 с.
6. Митник М. М. Навчання іншомовної професійної презентації майбутніх фахівців сфери туризму : дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Марія Миколаївна Митник. – Одеса, 2014. – 200 с.
7. Слезко Ю. В. Методика формирования стратегий овладения профессиональным дискурсом сферы туризма : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Юлия Викторовна Слезко. – Иркутск, 2014 – 248 с.
8. Тарнопольський О. Б. Навчання англійської мови майбутніх менеджерів туризму: пролегомени підготовки підручника / О. Б. Тарнопольський // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 141. – С. 192-195.
9. Чуфарлічева А. Ю. Методика навчання майбутніх менеджерів туризму створення англомовних туристичних проектів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Анжеліка Юріївна Чуфарлічева. – К., 2010. – 329 с.
10. Шевніна Л. Є. Формування жанрової компетенції в англійському писемному мовленні менеджерів туризму : «Теорія та методика навчання: германські мови» / Л. Є. Шевніна. – Одеса, 2012. – 20 с.
11. Шульгіна Е. М. Методика формирования иноязычной коммуникативной компетенции студентов посредством технологии веб-квест : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» / Е. М. Шульгина. – Томск, 2014. – 22 с.

REFERENCES

1. Bihych O. B. Elektronnyj kejs yak zasib formuvannia u majbutnikh menedzheriv turyzmu mizhkul'turnoi kompetentnosti / O. B. Bihych // Inozemni movy. – 2017. – № 1. – S. 17-22.
2. Hal'chenko O. Yu. Navchannia majbutnikh menedzheriv turyzmu profesijno oriietovanoho anhlomovnoho

- pys'ma v koledzhakh : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. kand. ped. nauk : 13.00.02 «Teoriia ta metodyka navchannia: hermans'ki movy» / O. Yu. Hal'chenko. – K., 2016. – 22 s.
3. Huseva L. V. Professional'no oryentirovannye sytuatsyy ynoiazychnoho obscheniya kak sredstvo razvytiya mezhkul'turnoj kompetentsyy bakalavrov : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / L. V. Huseva. – Nyzhnyj Novhorod, 2015. – 189 s.
 4. Maiier N. V. Metodyka samostijnogo ovolodinnia frankomovnym dilovym pysemnym spilkuvanniam majbutnimy dokumentoznavtsiamy z vykorystanniam dystantsijnykh tekhnolohij : dys. ... kand. ped. Nauk : 13.00.02 / Nataliia Vasylivna Maiier. – K., 2011. – 286 s.
 5. Markaryan E. V. Obucheniye professional'no-oriyentirovannomu mezhkul'turnomu obshcheniyu studentov – budushchikh spetsialistov po servisu i turizmu : avtoref. dis. na soiskaniye uchen. stepeni kand. ped. nauk : 13.00.02 «Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya (inostrannyye yazyki; uroven' professional'nogo orazovaniya» / E. V. Markaryan. – Pyatigorsk, 2004. – 32 s.
 6. Mytnyk M. M. Navchannia inshomovnoi profesijnoi prezentatsii majbutnikh fakhivtsiv sfery turizmu.– dys. kand. ped. Nauk: 13.00.02 / Mariia Mykolaivna Mytnyk. – Odesa, 2014. – 200 s.
 7. Slezko Yu. V. Metodika formirovaniya strategiy ovladeniya professional'nym diskursom sfery turizma: dis... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Juliya Viktorovna Slezko. – Irkutsk, 2014 — 248 s.
 8. Tarnopol's'kyj O. B. Navchannia anhlijs'koi movy majbutnikh menedzheriv turizmu: prolehomeny pidhotovky pidruchnyka / O. B. Tarnopol'skyj // Visnyk Chernihivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Pedahohichni nauky. – 2016. – Vyp. 141. – S. 192-195.
 9. Chufarlicheva A. Yu. Metodyka navchannia majbutnikh menedzheriv turizmu stvorennia anhlo-movnykh turystychnykh proektiv : dys... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Anzhelika Yuriivna Chufarlicheva. – K., 2010. – 329 s.
 10. Shevnina L. Ye. Formuvannia zhanrovoi kompetentsii v anhlijs'komu pysemnomu movlenni menedzheriv turizmu : avtoref. dys. ... kand. ped. Nauk : 13.00.02 «Teoriia ta metodyka navchannia: hermans'ki movy» / L. Ye. Shevnina. – Odesa, 2012. – 20 s.
 11. Shul'gina Ye. M. Metodika formirovaniya inoyazyyanoy komunikativnoy kompetentsii studentov posredstvom tekhnologii veb-kvest : avtoref. dis. na soiskaniye uchen. stepeni kand. ped. nauk : 13.00.02 «Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya» / Ye. M. Shul'gina. – Tomsk, 2014. – 22 s.

Отримано 04.09.2018 р.

